

O. SMOLIARCHUK, post-graduate student, National University of life and Environmental Sciences of Ukraine

Summary. *The article examines the main aspects of the reform of teaching and learning English in the People's Republic of China, based on the research of Chinese scholars such as Veyhua Luo, Hui Du and Du Hui. It presents a retrospective analysis of the experience of teaching English in Chinese universities and colleges.*

The article presents a comparative table of 3 curricula in English for Chinese university students who do not major in English («Curricula for non-English Majors in China»), these curricula are of 1980, 1985-86 and 1999 years. The author - Veyhua Lo highlighted the purpose, objectives, methodology and vocabulary of each one.

Another Chinese scholar - Hui Du, studied the process of reforms in education field, especially, in teaching English. In particular, he compared two educational programs - College English Syllabus (CES) and College English Curriculum Requirements (CECR). The first was largely focused on such type of language skill as reading, and included it as the main aim of teaching English, while the second has introduced new priorities: listening and speaking.

It is ascertained a transition from linguistic competence to communicative and transformation of teaching methods (from development of a single skill to the integrated development of skills).

Keywords: *English language, curriculum, teaching methods, communicative method of teaching, teacher of English*

УДК 37:316.614.5-021.261:63

**ДОСЛІДЖЕННЯ ГОТОВНОСТІ МОЛОДІ
ДО ВІДПОВІДАЛЬНИХ СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН**

I. В. СОПІВНИК, доктор педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та інформаційних технологій в освіті Національного університету біоресурсів і природокористування України

Анотація. *У статті здійснено аналіз стану готовності сучасної молоді до сімейного життя. Виокремлено проблеми, які виникають внаслідок безвідповідального ставлення молоді до створення сім'ї. Діагностовано сформованість окремих складових сімейної відповідальності сільської молоді.*

Ключові слова: *сімейна відповідальність, батьківська відповідальність, сім'я, сімейне виховання, профілактика соціального сирітства*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сім'я є одним із важливих соціальних інститутів. Добробут, стабільність, цінності, культура окремої сім'ї – визначають рівень розвитку певного суспільства. Сім'я забезпечує такі

© I. В. Сопівник, 2015

важливі соціальні функції як продовження роду (репродуктивна), підготовку підростаючого покоління до життя в соціумі (виховна), організацію комфортного побуту і життєдіяльності (господарсько-економічна), відновлення фізичних та морально-психологічних можливостей організму людини (рекреаційна). Щасливе сімейне життя є передумовою здоров'я людини (фізичного, психологічного, соціального, духовного), її самореалізації, досягнення успіху в професійній сфері. І навпаки, сімейні проблеми загрожують порушенням нормальної життєдіяльності людини. Зважаючи на важливе значення сім'ї для суспільства та окремих громадян необхідно здійснювати цілеспрямовану підготовку молоді до сімейного життя, утверджувати відповідні цінності та виховувати відповідальне ставлення до шлюбу і батьківства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор.

Дослідженню сім'ї як основного інституту виховання дітей присвячені праці як зарубіжних, так і вітчизняних дослідників. Останні дослідження із даної проблеми висвітлили у своїх працях М. Аккерман, Т. Алексєнко, М. Бикова, Т. Глухова, С. Голод, О. Гукаленко, А. Даник, О. Доукіна, Е. Ейдемільер, К. Журба, З. Кісарчук, О. Кляпець, Б. Ковбас, В. Костів, В. Кравець, Т. Кравченко, Т. Крюкова, О. Куфтяк, С. Нечипоренко, О. Петренко, Л. Повалій, В. Постовий, М. Саноровська, В. Семиченко, О. Смирнова, В. Солодников, В. Столін, Т. Титаренко, О. Хромова та ін.

Мета статті полягає в аналізі стану готовності сучасної молоді до сімейного життя; висвітлені проблем, які виникають внаслідок безвідповідального ставлення до побудови сімейних відносин; діагностиці сформованості окремих складових сімейної відповідальності сільської молоді.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вікові особливості свідчать, що період молодості є сенситивним для формування ціннісних орієнтацій щодо сім'ї. У цей час більшість молодих людей створюють сім'ї, виховують дітей. Ю. Шадських виділяє 14 періодів вікового розвитку людини. Вік 21-35 років – період молодості, або першої дорослості, – людина досягає піку своїх можливостей, відбувається загострення наслідків професійного визначення, побудови сімейного життя, загального самоствердження [1, с. 34-35]. Тому важливим завданням педагогічних працівників є системна, цілеспрямована підготовка молоді до відповідального створення сім'ї.

Ми розглядаємо сімейну відповідальність як інтегративну якість особистості, яка містить наступні складові: відповідальне ставлення до створення сім'ї – включає психологічну, економічну, трудову готовність; відповідальне ставлення до народження і виховання дітей – включає психологічну, педагогічну, фізичну, медичну, економічну готовність; відповідальне ставлення до членів сім'ї; відповідальність за стан розвитку і майбутнє сім'ї.

Аналіз стану готовності сучасної молоді до сімейного життя свідчить, що молоді люди дуже часто безвідповідально ставляться до побудови сімейних відносин. Недостатня підготовленість молоді до сімейного життя і, як наслідок, безвідповідальність у цій сфері обумовлюють ряд проблем.

- Значна кількість розлучень. За даними державної реєстраційної служби України (за 2012 рік), кількість зареєстрованих актів укладення шлюбів становила 278276, а їх розірвання – 49807 [2]. За даними Міністерства соціальної політики України «пік розлучень припадає на перші роки подружнього життя – від 3-х місяців до півтора року. Саме в цей період виникає непорозуміння між чоловіком та жінкою, недовіра, фінансові труднощі» [3]. Основни-

ми причинами розлучень, на думку дослідників, є економічні, психолого-етичні, медичні, побутові, проте більш прихованими, але вагомими є суперечності «пов'язані з певною системою морального виховання» [4, с. 57].

- Зменшення цінності простої, нуклеарної сім'ї (батьки і діти), натомість поява і поширення різних типів сімей, які не виконують повноцінно їх основні природні функції.

- Бездітність і одностітність. У Концепції демографічного розвитку зазначено, що питома вага безплідних жінок дітородного віку в Україні становить близько 7 відсотків, тобто майже 870 тис. подружніх пар є безплідними через захворювання жінок [5]. Більшість міських молодих сімей є одностітними, що має негативне суспільне значення в умовах зниження народонаселення та демографічної кризи.

- Значна кількість абортів. За даними урядового порталу [6] кількість абортів в Україні, починаючи із 2005 року, зменшується, проте становить значну частку і є одним із найвищих показників у Європі (близько 150 000).

- Зростання народження дітей молодими жінками, які не є в шлюбі. Частка дітей народжених жінками, які не перебували у зареєстрованому шлюбі, в 1991 р. в Україні становила 11,9%, а в 2012 уже – 21,9%.

- Криза інституту та традицій батьківства. Як відзначає С. Нечипоренко, «закріплюється поступове відмирання моделі сімейних взаємин, яка б забезпечила більш здорову соціальну та демографічну ситуацію» [4, с. 11].

- Сирітство, дитяча безпритульність та бездоглядність. За даними державної служби статистики, за 2012 рік загальна чисельність дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування на кінець року становила 92865. У «Національній стратегії профілактики соціального сирітства на період до 2020 року» зазначається, що кожен рік «близько 8 тисяч дітей залишаються без батьківського піклування, зокрема через складні життєві обставини, безвідповідальне ставлення батьків до виконання своїх обов'язків, вживання батьками алкоголю, наркотичних засобів, а також через їх жорстоке поводження з дитиною» [7].

- Постаріння шлюбності і материнства. У 1991 році були одруженими 646782 молоді особи віком до 25 років, у той час як у 2011 році цей показник становив більш ніж на половину менше – 304093.

З метою діагностики сформованості у сільської молоді сімейної відповідальності нами було проведено відповідне дослідження із застосуванням ряду методик.

За допомогою методики «Рівень суб'єктивного контролю» (Є. Бажин та ін.) було встановлено, що більшість молодих людей із сільської місцевості є екстерналами, оскільки середній рівень за шкалою загальної інтернальності становить 4 (із 10). Це означає, що сільська молодь, у своїй більшості, власні успіхи і невдачі пов'язує в основному із зовнішніми чинниками, нівелюючи при цьому особисту роль у них, а як наслідок виключаючи свою активність у зміні умов і способу життєдіяльності. Необхідно відзначити, що за окремими шкалами, зокрема шкалами інтернальності в галузях сімейних відносин та міжособистісного спілкування показник становить 6, що відповідає інтернальному локусу (див. Рис. 1).

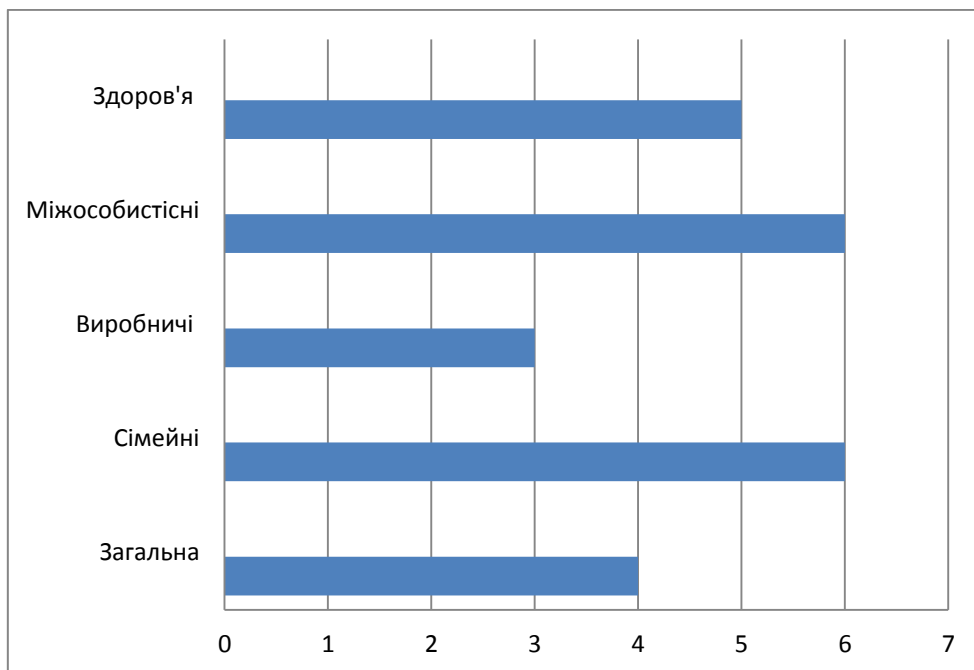

Рис. 1. Узагальнений профіль інтернальності сільської молоді

Важливою складовою сімейної відповідальності є сімейні цінності. До основних сімейних цінностей належать: подружня вірність, піклування про дітей, піклування про батьків і старших у сім'ї, пошана предків, догляд за їхніми могилами, взаємна любов батьків, злагода та довір'я між членами сім'ї, гармонія стосунків поколінь у сім'ї, демократизм стосунків, повага до прав дитини і старших, відповідальність за інших членів сім'ї, здоровий спосіб життя, дотримання народних звичаїв, оберігання традицій, гостинність, сімейна відкритість щодо суспільного життя, багатодітність [8].

За допомогою методики Рокіча досліджено ціннісні орієнтації сільської молоді. Молодим людям було запропоновано прорангувати 2 групи цінностей (термінальні та інструментальні). Аналіз рангування сільською молоддю термінальних цінностей свідчить, що найбільш важливими (п'ять перших у прорангованому переліку) для них є такі як: здоров'я, любов (духовна і фізична близькість з коханою людиною), щасливе сімейне життя, наявність хороших і вірних друзів, життєва мудрість. Такі результати підтверджують, що щасливе сімейне життя є однією із найважливіших цінностей сучасної молоді.

За допомогою авторської методики встановлено, що середній бал (за 10-бальною шкалою) сформованості сімейної відповідальності у сільської молоді становить 5,2. Аналіз сформованості сімейної відповідальності у гендерному аспекті свідчить, що даний показник вищий серед представників чоловічої статі (5,4) у порівнянні із жінками (5,0).

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Аналіз результатів проведено дослідження свідчить про існування суперечності між усвідомленням молодими людьми цінності сім'ї та їх недостатньо підготовленістю до сімейного життя і як наслідок низьким рівнем сформованості сімейної відповідальності. Безвідповідальність у сімейному житті призводить до погіршення стану здоров'я подружжя, конфліктності, емоційної напруги, виснаження, судових позивів, насилля, соціального сирітства та інших соціально негативних явищ. Означені вище проблеми є наслідком сучасної «культурної революції», низьким рівнем моральної культури

у суспільстві, зміною ціннісних орієнтацій у бік цінностей-засобів (інструментальних), бездуховності, руйнівним впливом на свідомість молодих людей засобів масової інформації (сучасні Інтернет-ресурси та телебачення переповнені рекламою алкоголю, тютюну; вільної статевої поведінки як норми, насильства, жорстокості та ін), відсутністю дієвих механізмів регулювання поведінки людини в соціумі. Тому саме моральна відповідальність повинна виступати своєрідним регулятором поведінки людини не тільки в соціумі, але і в сім'ї, кожен член якої виконує своєрідні ролі: батька, матері, дружини, чоловіка, сина, дочки. Такі ролі зобов'язують людину поводити себе відповідним чином. Від рівня моральної відповідальності окремих членів сім'ї, найбільш авторитетних (наприклад батько, мати), залежить і рівень інших. У залежності від рівня моральної відповідальності окремих членів та сім'ї у цілому, вона виконує й свої основні функції, зокрема: репродуктивну – від рівня відповідальності батьків у значній мірі залежить здоров'я народжених дітей (основними факторами, які призводять до важких патологій та порушень психофізичного розвитку дитини, є спадковість, пренатальні, натальні та постнатальні шкідливі впливи на плід); виховну – наскільки усвідомлено та відповідально ставляться батьки до виховання дітей; інтимну – наскільки встановлено емоційну єдність; економічну – настільки правильно і обґрунтовано здійснюється розподіл матеріальних ресурсів; культурно-дозвіллеву та рекреаційну – наскільки повно та рівномірно задовольняються духовні потреби кожного члена сім'ї.

Одним із важливих подальших напрямів дослідження є вивчення особливостей роботи різних соціальних інститутів щодо формування відповідального ставлення до сім'ї, батьківства у зарубіжній практиці.

Література

1. Шадських Ю. Г. Психологія і педагогіка: навч. посібник / Ю. Г. Шадських. – Львів: «Магнолія плюс», 2005. – 320 с.
2. Статистика укладання-розірвання шлюбів [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – Режим доступу: <http://www.drсу.gov.ua>. – Назва з екрану.
3. Колбаса Р. В Україні відсоток розлучень сягнув 61 [Електронний ресурс] / Р. Колбаса // UNIAN 13.06.2013. – Режим доступу: <http://www.unian.ua/news/577262-v-ukrajini-vidsotok-rozluchen-syagnuv-61.html>. – Назва з екрану.
4. Нечипоренко С. В. Молодіжна сімейна політика в Україні [монографія] / С. В. Нечипоренко. – Умань: Видавець «Сочінський», 2011. – 217 с.
5. Концепції демографічного розвитку на 2005-2015 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/724-2004-%D1%80>. – Назва з екрану.
6. Кількість абортів в Україні знижується [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/ru/publish/article?art_id=245036367&cat_id=244277212. – Назва з екрану.
7. Національна стратегія профілактики соціального сирітства на період до 2020 року [Електронний ресурс] / Указ Президента України від 22 жовтня 2012 року № 609/2012. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/609/2012>. – Назва з екрану.
8. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: навч. посіб. / О. Вишневський. – [3-тє вид., доопрац. і доп.]. – К.: Знання, 2008. – 566 с.

REFERENCES

1. Shadskych U.G. Psychologia i pedagogika: navch. posib. / U.G.Shadskych. – Lviv: «Magnolia Plus», 2005. – 320 c.
2. Statystyka ukladanna-rozrivanna shlubiw [Elektronnyy resurs] / Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Rezhym dostupu: <http://www.drsv.gov.ua>. – Nazva z ekranu.
3. Kolbasa R.V. V Ukraini vidsotok rozluchen syagnuv 61 [Elektronnyy resurs] / R.V.Kolbasa // UNIAN 13.06.2013. – Rezhym dostupu: <http://www.unian.ua/news/577262-v-ukrajini-vidsotok-rozluchen-syagnuv-61.html>. – Nazva z ekranu.
4. Nechyporenko S.V. Molodizhna simejna polityka v Ukraini [monografija] / S.V.Nechyporenko. – Uman: Vydavez «Sochinskyj», 2011. – 217 s.
5. Konceptii demografichnogo rozvytku na 2005-2015 rr. [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/724-2004-%D1%80>. – Nazva z ekranu.
6. Kil'kist abortive v Ukraini znyzhuetsa [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu: http://www.kmu.gov.ua/control/ru/publish/article?art_id=245036367&cat_id=244277212. – Nazva z ekranu.
7. Nazionalna strategija profilaktyky socialnogo syritstva na period do 2020 roku № 609/2012. [Elektronnyy resurs] / Ukaz Presydena Ukrainy vid 22 zhovtna 2012 roky – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/609/2012>. – Nazva z ekranu.
8. Wyshnevskij O. Teoretychni osnovy suchasnoi ukrainskoj pedagogiky: navch. posib. / O. Wyshnevskij. – [3-te vyd., doopraz i dop.]. – K.: Znanna, 2008. – 566 s.

ИССЛЕДОВАНИЕ ГОТОВНОСТИ МОЛОДЕЖИ К ОТВЕТСТВЕННЫМ СЕМЕЙНЫМ ОТНОШЕНИЯМ

И. В. СОПИВНИК, доктор педагогических наук, доцент кафедры социальной педагогики и информационных технологий в образовании Национального университета биоресурсов и природопользования Украины

***Аннотация.** В статье проведен анализ состояния готовности современной молодежи к семейной жизни. Выделены проблемы, которые возникают вследствие недостаточной подготовленности молодежи к семейной жизни. Диагностировано сформированность отдельных составляющих семейной ответственности сельской молодежи.*

***Ключевые слова:** семейная ответственность, родительская ответственность, семья, семейное воспитание, профилактика социального сиротства*

STUDY READINESS OF YOUTH TO JUSTICE FAMILY RELATIONS

I. SOPIVNYK, doctor of Pedagogical Sciences, associate Professor of the Department of social pedagogy and information technologies in education, National University of life and environmental sciences of Ukraine

Summary. *The article analyzes the state of readiness of today's youth for family life. Thesis there is determined the problems arising from the lack of preparedness of young people for family life. Diagnosed formation of individual components of family responsibilities rural youth.*

Key word: *family responsibilities, parental responsibility, family, family education, prevention of child abandonment*

УДК 378.1; 37.012

ВИХОВАННЯ І ПЕДАГОГІЧНА ДУМКА У ФІЛОСОФСЬКИХ СИТЕМАХ МИСЛИТЕЛІВ КЛАСИЧНОЇ ГРЕЦІЇ

Р.В.СОПІВНИК, завідувач кафедри педагогіки Національного
університету біоресурсів і природокористування України

Анотація. *У статті реконструйовано генезу ідей про виховання у філософських системах мислителів класичної Греції у хронологічних рамках кінець VI – IV ст. до н. е., коли з'являються оригінальні ідеї щодо виховання, авторами яких стають знамениті мислителі, філософи, учені: Піфагор, Геракліт, Демокрит, Ісократ, Сократ, Платон, Аристотель та інші. У морально-етичних вченнях цих мудреців знаходимо думки про необхідність поєднання навчання і виховання, формування таких важливих рис, як добродієність, патріотизм, чесність, любов до істини тощо.*

Ключові слова: *виховання в добу класичної Греції, еллінізм, добродієність, метод майєвтики, самопізнання*

Постановка проблеми у загальному вигляді. У системі підготовки педагогічних кадрів історія педагогіки займає провідне місце, адже є важливою складовою формування наукового світогляду майбутнього фахівця. Ті надбання, яким оволоділа наука про виховання, у значній мірі завдячують мислителям попередніх епох. Звернення до минулого, пошук оригінальних ідей та творче їх застосування у сучасній педагогічній практиці є необхідною умовою підвищення ефективності процесу підготовки до життя і праці підростаючого покоління. Значний сплеск педагогічної думки спостерігаємо у період класичної Греції.

Мета статті – реконструювати розвиток ідей про виховання у період класичної Греції.

Аналіз досліджень і публікацій. Актуальними питаннями із історії зарубіжної та української педагогіки займались такі дослідники: І. Зайченко [1], В.Кравець [2], М.Левківський [3], О. Мешко, Г. Мешко [4], Шинкарук В.Д. [5] та інші.

Виклад основного матеріалу дослідження. Особливо оригінальні думки про виховання знаходимо у філософській системі Піфагора (576-496 рр. до н. е.), життя якого припало час завершення періоду архаїчної Греції. Він народився в Греції на острові Самос у сім'ї «золотих справ майстра» Мнесарха. Можливості дати сину гарну освіту та виховання у Мнесарха були. За порадою свого вчителя Піфагор вирішує продовжити навчання в Єгипті, у жерців. Потрапити до Єгипту у той час було дуже важко, тому що країну практично закрито